

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Концепції внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту

Рівень вищої освіти – третій (доктор філософії)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 9 від 23 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Концепції внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту
Викладач (-і)	Василіук М.М., д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(066)4653250
E-mail викладача	mariya.vasyliuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЕКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6730
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
«Концепції внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту» є освітньою компонентою, що належить до вибіркової дисципліни, яка формує професійний рівень майбутніх фахівців. Запропонований курс формує у здобувачів базові системні знання і навички з формування системи теоретичних та практичних знань щодо концептуальних підходів до формування системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту на підприємствах різних організаційно-правових форм власності та оцінки їх ефективності і дієвості.	
3. Мета та цілі курсу	
<i>Мета:</i> надати здобувачам необхідні теоретичні знання та допомогти набутти практичних навичок з формування системи внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у діяльності суб'єктів господарювання, навчитися методично грамотно застосовувати прийоми внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. <i>Цілі курсу:</i> набуття здобувачами: практичних навичок з планування, проведення аудиту як незалежного контролю, організації та функціонування системи внутрішнього контролю; соціальних навичок (soft-skills) щодо здійснення професійної комунікації; ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної діяльності, зокрема здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням. <i>Загальні компетентності:</i> ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. <i>Фахові компетентності:</i> СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в обліку, аналізі, аудиті та оподаткуванні та дотичних до них міждисциплінарних напрямках. СК04. Здатність проводити емпіричні дослідження для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування. СК05. Здатність здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню у науковій та практичній сферах. СК08. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, аналізувати, оцінювати та прогнозувати відповідні процеси.	

Програмні результати навчання:

РН02. Здійснювати пошук, аналізувати, критично осмислювати та систематизувати інформацію, отриману з різних науково-практичних джерел та основних національних, європейських, міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН05. Формулювати та перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей використовуючи сучасні наукові інструменти та дотримуючись норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН09. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	10	6
практичні	20	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
III	071 Облік і оподаткування	другий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
ТЕМА 1. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ 1.1. Сутність механізму внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. 1.2. Суб'єкти контрольної та аудиторської діяльності. Оцінка нормативно-правового регулювання контролю та аудиту. 1.3. Організаційні основи здійснення контролю та аудиту суб'єктів господарювання.	1/1	2/-	4/8
ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВ 2.1. Генезис контрольної діяльності: передумови формування та розвиток в суспільстві. 2.2. Роль та місце у забезпеченні економічної безпеки підприємств. 2.3. Аналітичні процедури внутрішнього контролю підприємства.	1/-	4/-	10/12

ТЕМА 3. ПОБУДОВА ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ 3.1.Основні принципи та умови функціонування системи внутрішнього контролю на підприємстві. 3.2.Функції та методи системи внутрішнього контролю на підприємстві. 3.3.Проблеми забезпечення незалежності внутрішнього аудиту. 3.4.Удосконалення організації та функціонування системи внутрішнього економічного контролю.		2/-	2/1	8/10
ТЕМА 4. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ 4.1.Професійні організації внутрішніх аудиторів. 4.2.Міжнародні стандарти внутрішнього аудиту. 4.3.Нормативно-правове регулювання внутрішнього аудиту в Україні.		1/-	2/-	8/12
ТЕМА 5. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВА 5.1.Елементи системи внутрішнього контролю підприємства. 5.2.Етапи та процедури оцінювання системи внутрішнього контролю. 5.3.Критерії оцінювання системи внутрішнього контролю.		1/1	2/-	8/8
ТЕМА 6. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ 6.1. Нормативно-правове регулювання організації та здійснення внутрішнього аудиту. 6.2.Організаційно-методичне забезпечення внутрішнього аудиту. 6.3.Перспективні напрямки та шляхи забезпечення якості внутрішнього аудиту у державному секторі економіки.		2/-	4/1	6/10
ТЕМА 7. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АУДИТОРСЬКОГО КОНТРОЛЮ 7.1. Аудиторські звіти та їх структура. 7.2.Види аудиторських висновків та їх характеристика. 7.3.Зміст і структура аудиторського висновку за результатами аудиту підприємства.		1/1	2/-	8/8
ТЕМА 8. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ І МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ 9.1. Сучасний стан контролю та аудиторської діяльності в державі. 9.2.Організація і регулювання контролю та аудиту на світовому економічному рівні. 9.3.Трансформації в організації контролю та аудиту даних під впливом діджиталізації економіки.		1/-	2/-	8/12
Разом		10/6	20/4	60/80
6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	До залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною шкалою та шкалою ECTS: Зараховано – “відмінно” (90-100 балів) – здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;			

	Зараховано – “добре” 70-89 балів) – здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; Зараховано – “задовільно” (50-69 балів) – здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно- наслідкові зв’язки; Незараховано – “незадовільно” (менше 50 балів) – здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами. Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: – поточне оцінювання в навчальному семестрі (90 %); – самостійна робота студента (індивідуальне завдання/тестування (10 %). Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо здобувач пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх. Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали (див. Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, URL: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf
Вимоги до письмових робіт	Студенти виконують письмові роботи, основною метою яких є перевірка ступеня засвоєння теоретичних положень курсу. У разі відсутності здобувача з поважних причин при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного семінарського (практичного) заняття. При неявці здобувача у зазначений термін без поважних причин кількість балів за контрольну роботу дорівнює "0" (нуль). При написанні письмових робіт слід дотримуватись академічної доброчесності.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у здобувачів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і практичні навички з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань здобувачів. Оцінки за практичне заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.

Підсумковий контроль	Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за всі види робіт, які здійснювались протягом вивчення дисципліни.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи здобувача, що відводиться на вивчення дисципліни “Концепції внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту” складає 60 годин для студентів денної форми навчання та 80 год - для заочної форми навчання. Здобувачам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3641). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою здобувач проходить тестування на платформі дистанційного навчання.
Методи навчання	<i>Наочні методи навчання</i> - ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). <i>Інтерактивні методи навчання</i> - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод). <i>Практичні методи навчання</i> - передбачають виконання задач та вправ), які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. <i>Інноваційні методи навчання</i> - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проєктно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема інструменти Google, програми Canva, Prezi, Kahoot, Mentimeter. <i>Методи дистанційного навчання</i> - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet.
Політика курсу <i>Письмові роботи:</i> здобувач повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Здобувач опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу. Академічну заборгованість здобувач здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами. <i>Академічна доброчесність:</i> очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.	

Списування під час контрольних робіт та екзамену є недопустимими. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять: відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимогах.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

Неформальна освіта: у здобувачів є можливість отримати додатковий бал до підсумкової оцінки (3 або 5 балів залежно від складності курсу), пройшовши онлайн курси на платформі Coursera, Prometheus (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: <https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>). Обраний курс повинен розширювати знання з дисципліни "Концепції внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту". Сертифікат потрібно надіслати на електронну адресу: mariya.vasyliuk@pnu.edu.ua не пізніше ніж за 5 днів до останнього практичного заняття. Попередньо здобувач повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу mariya.vasyliuk@pnu.edu.ua).

8. Рекомендована література

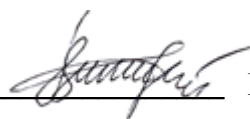
1. Постанова Кабінету Міністрів України № 1001 від 28.09.2011 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту».
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-ХІІ.
3. Про затвердження Кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту : Наказ МФУ України від 29.09.2011 р. № 1217 <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1195-11>
4. Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту: Наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 р. № 1247 URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1219-11>
5. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту (Стандарти).URL:<https://na.theiia.org/translations/PublicDocuments/IPPF-Standards> 2017-Ukrainian.pdf.
6. Кодекс етики Інституту внутрішніх аудиторів URL : <http://iiaua.org/wp-content/uploads/2013/10/Code-of-Ethics-Ukrainian.pdf>
7. Аудит: навч. посіб. / [С.І. Дерев'янка, Н.П. Кузик, С.О. Олійник, О.М. Ганяйло] - К. : «Центр учбової літератури», 2020. - 380 с.
8. Бержанір І.А. Організація і методика аудиту: навч. посіб. для закладів вищої освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань: ВПЦ «Візаві», 2022. 326 с.
9. Василюк М.М., Васильченко С.М. Формування механізму контролю за результатами діяльності органів місцевого самоврядування // «Регіональна економіка та управління», 2021. Вип. 4 (34). С. 15-18.
10. Внутрішній контроль: від теорії до практики: практичний посібник для розпорядників бюджетних коштів. LOGICA. 2019. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7523/1/%82.pdf>
11. Гайдучок, Т., & Івашко, Т. (2024). Оптимізація внутрішнього контролю витрат сільськогосподарських підприємств: ключові підходи та практичні рекомендації. *Scientific Collection «InterConf+»*, (47(209), 110–121.
12. Замула І.В., Танасієва М.М. Внутрішній контроль: навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2021. 336 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/3728081/>
13. Максимчук І.А., Уманець Т.М. Організація внутрішнього аудиту на підприємствах: ризик-орієнтований підхід. Економіка. Фінанси. Право. №8/2021. С.19-24.

- 14.Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І., Новіков І.Т., Рагуліна М.М. Внутрішній аудит: Навч. посібник. Вид. 5-ге, перероб. і допов. К.: Алерта, 2022. 390 с. URL: <https://alerta.kiev.ua/oblik-ta-podatki/754-vnutrishnij-audit.html>
- 15.Організація і методика аудиту : навч. посіб. для закладів вищої освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. І. А. Бержанір. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2022. – 326 с.
- 16.Облік, аналіз і аудит у системі сучасних бізнес-комунікацій: навч. посібник / [В. С. Рудницький, А. М. Любенко, О. П. Кундря-Висоцька, Р.К. Шурпенкова, О.М. Сарахман, Т.І. Хомуляк, І.І. Демко, І.М. Вагнер, О.В. Дубіль]; за заг. ред. д-ра екон. наук., проф. В. С. Рудницького. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. – 440 с.
- 17.Шендригоренко М.Т., Шевченко Л.Я., Янковський В.А. Внутрішній господарський контроль: навч. посібник. Кривий Ріг. ДонНУЕТ. 2020. 108 с. URL: http://elibrary.donnuet.edu.ua/2269/1/2020_NP_%20Shendryhorenko.pdf
- 18.Трохановський В.Д., Василюк М. М. Внутрішній аудит в системі управління грантовою діяльністю закладів вищої освіти // Ефективна економіка. № 10 (2024). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.10.18>
- 19.Система контролю якості в аудиторській фірмі. Методичне забезпечення: навч. посібник / за ред. М. М. Василюк, О.Е.Лубенченко, О. Ю.Редько / Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2021.268с.
https://drive.google.com/file/d/1j_Y2GhnqxqoL_INO74tyE0HN3PJ8qGDhy/view?usp=share_link
20. Костирко Л. А., Лубенченко О. Е., Костирко Р. О. Міжнародні стандарти контролю якості і аудиту: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. 228 с.
- 21.Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements (2021). Vol. I, II, III. IAASB. Retrieved from <https://www.iaasb.org/publications/2020-handbook-international-quality-control-auditing-review-other-assurance-and-related-services>

Інтернет-ресурси

1. Сайт Міжнародної Федерації Бухгалтерів (МФБ): [https:// www.ifac.org](https://www.ifac.org)
2. Сайт Асоціації дипломованих сертифікованих бухгалтерів (ACCA): <https://www.accaglobal.com>
3. Сайт Інституту внутрішніх аудиторів (IIA): [https:// www.global.theiia.org](https://www.global.theiia.org)
4. Сайт Американського інституту дипломованих громадських бухгалтерів (AISPA): <https://www.aicpa.org>

Викладач

Марія ВАСИЛЮК